

Lov, og jeg har i min Embedsfilling havt rig Leilighed til praktisk at udføre denne min Anskuelse ved Meddelelsen af Bevillinger, hvis Antal i de senere Aar er i en meget betydelig Grad forøget paa Landet. Jeg tør dog ikke lade uberørt, at dette har mødt temmelig megen, jeg vil ikke sige, Modstand, men dog Modstræben, baade hos de enkelte Sogneforstandere og hos Amtsraadsmedlemmer, idet man jævnlig har gjort gjældende, at saadanne Høsterhandlere, af hvilke man naturligviis i allerhøieste Grad netop fra Landboernes Standpunkt maa ønske jo flere desbedre rundt omkring, vilde uundgaeligt blive idetmindste for en stor Deel til Smugtroer; og det er lutter Mænd, der i allerhøieste Grad ere fortrolige med de locale Forhold, der have næret en saadan Frygt. Jeg har troet at burde nævne dette, da jeg troer, at denne Fare, hvis den er tilstede, ikke lidet vil forøges ved den ubetingede Berettigelse, her er givne. Min Mening med disse Øtringer er ingenlunde derfor at fraraade Loven; thi jeg troer, at det er navnlig for alle de saakaldte Smaamænd af stor Bigtighed at kunne faae de Nødvendighedsartikler, de i Regelen ikke selv kunne frembringe, og med hvilke de heller ikke kunne være forsynede, uden at maatte søge dem langveis fra i Kjøbstæderne, hvis Interesser ikke i sjerne Maade krænkes ved denne Lov, da det naturligviis, forsaavidt det ikke er Landprodukter, er fra de nærmeste Kjøbstæder, at Forsyningen maa hentes, og vedkommende Kjøbmænd ere naturligviis bedre tjente med faste Kunder, til hvilke de kunne sælge Varerne i større Partier, end at udstykke dem i ganske smaa Portioner. Jeg troer ogsaa, at denne Trang er ikke lidet forøget ved en Omstændighed, der for hele Landets Udvikling er høist glædelig, men som undertiden kan være noget trykkende for de jordløse Huusmænd og Jnderster, nemlig, at, efterhaanden som Agerbruget og en hensigtsmæssig Behandling af dets Produkter hos Gaardmændene har gjort Fremfribd, ere lidt efter lidt mange af deres Frembringelser blevne en virkelig Handelsartikel i et langt større Omfang end før, da de producere ikke alene flere, men bedre Ting, og som Følge heraf kunne sælge mange Ting til Kjøbmændene,

som de tidligere kun havde til eget Huusbehov, og som de altsaa dengang havde langt mindre Betænkelighed, end de nu mangen Gang have, ved at overlade, naturligviis for Betaling, i smaa Partier til de nærmeste Huusmænd; jeg tør paastaae, at der er mange Egne paa Landet, hvor det betragtes som en Velvillie og et Offer, naar en Gaardmand overlader saadanne Smaating af sine Produkter til Huusmænd, der ikke selv kunne frembringe dem, og det vilde dog være i allerhøieste Grad unaturligt, om Landboerne skulde være nødsagede til at gaae ind til Kjøbstæderne for at kjøbe Smør og andre Landprodukter. Det er altsaa ingenlunde for at fraraade Loven i det Hele taget, at jeg har fremsat disse Øtringer, men fordi jeg troer, at det, hvis man i andre Henseender skulde ønske, at den maatte gaae til Udvalg, kunde forjenes Dverveitelse, om det ikke da vilde være hensigtsmæssigt at tage Forholdsregler imod, at det ikke skal udarte til ulovligt Udsalg af Brændeviin eller, hvad der er værre, til ulovlig Udskænkning af Brændeviin til siddende Gæster, saaledes altsaa, at det gjordes Politimesteren til særlig Pligt at føre Control med dem, der havde anmeldt sig, at Anmeldelsen skulde bevares med en Anerkjendelse af samme, at dette skulde bekendtgjøres til Kirkestævne, hvorved man altsaa i Kromændene selv vilde faae Allierede til at paasee, at der ikke holdtes Smugtroer, og at Enhver, der blev dømt for ulovlig Handel eller Udskænkning af Brændeviin, derved mistede den Ret, han ifølge Lovgivningen havde, at dette ogsaa blev bekjendt ved Kirkestævne, og at Anerkjendelsen af den skete Anmeldelse da blev ham fratagen. Jeg vil indrømme, at det er en lidet energisk Forholdsregel, men jeg troer dog, at Loven ikke bør savne saadanne Bestemmelser, thi jeg tør forstikre, at Loven netop hos Landboerne, til hvis Fordeel den gives, ellers paa mange Steder vil vække Betænkeligheder, som ingenlunde savne al Grund.

Dahl: Det er blot i Anledning af hvad den ærede Landssthingsmand fra Beile (Lehmann) yttrede, at jeg skal tillade mig et Par Bemærkninger. Efter min Overbeviisning er